SOSYAL BİLİMLER–1 TESTİ (Sos–1)

1. **Bu testte sırasıyla,**

   Tarih (1–13)
   Coğrafya (14–23)
   Felsefe (24–30)

   alanlarına ait 30 soru vardır.

2. **Cevaplarınızı, cevap kâğıdının Sosyal Bilimler–1 Testi için ayrılan kısmına işaretleyiniz.**

1. Hititlerin ilk zamanlarında,

I. fethedilen toprakların yönetiminin prenslere verilmesi,

II. prenslerin kendilerine verilen topraklara karşılık, savaş sırasında kralın ordusuna katılacak asker ve araba temin etmesi,

III. ekonomilerinde hayvancılığın önemli bir yer tutması

durumlarından hangilerinin feodal timar sisteminin uygulandığını gösterdiği savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2. Orta Asya'da MÖ 1200-700 yıllarına ait Karasuk kültüründen dört tekerlekli araba, keçeden çadır, koyun yapağından eşya; MÖ 700-100 yılları arasındaki Tagar kültüründen ise çok sayıda ok uçları, toka, taç, bilezik gibi üzerleri kabartma hayvan başı işlemeli süs eşyaları ve hançerler bulunmuştur.

Yalnız bu bilgiler doğrultusunda,

I. Her iki kültüre ait tüm kalıntılar bulunmuştur.

II. Tagar kültürü zaman bakımından Karasuk kültüründen sonradır.

III. MÖ 3. yüzyılın sonlarında kurulduğu bilinen Hun Devleti, Karasuk kültürüyle aynı dönemde siyasi varlığını sürdürmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

3. Abbasilerde Halife Mutasım'dan sonra devlet yönetiminde Türklerin etkisi giderek artmış, Türk komutanlar istediklerini halife yapmaya, istemediklerini indirmeye başlamış ve bu komutanlar bazı eyaletleri de kendi aralarında paylaşmıştır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisini gösterdiği savunulabilir?

A) Siyasal birliğin çözüldüğünü

B) Saltanat sisteminin dikkate alındığını

C) Türklerin Abbasiler Döneminde İslamiyet'i kabul ettiklerini

D) Mutasım Döneminde sınırların çok genişlediğini

E) Abbasilerin kendilerinden önceki devletlerin etkisinde kaldığını

4. Kapitülasyonlar Osmanlı Devleti'nin gelişme yıllarında sorun olmadığı hâlde, daha sonraki dönemlerde sorun olmuştur.

Bu durumun Osmanlı Devleti'yle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olduğu savunulabilir?

A) Avrupalı devletlerden biri sayıldığının

B) Reform hareketlerinin dışında kaldığının

C) Antlaşmaları yaptığı devletler karşısında siyasal gücünün giderek azaldığının

D) Azınlıkların ticaret yapmasına izin verildiğinin

E) İnanç özgürlüğünün dikkate alındığının

Diğer sayfaya geçiniz.

5. Tanzimat'tan sonra birçok alanda yeni kurumlar kurulmuş, eskilerine dokunulmamış ancak bunlar işlevsiz hâle getirilmiştir.

Bu tutumun,

I. medrese mezunlarının iş olanaklarının daralması,

II. modern eğitimin yaygınlaşması,

III. modern yargılama usullerinin uygulandığı mahkemelerin sayıca artması

durumlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

6. Birinci Dünya Savaşı sırasında İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya'nın, Osmanlı Devleti'nin topraklarıyla ilgili yaptıkları gizli antlaşmalardaki paylaşımdan sonra,

I. İtalya'ya bırakılan İzmir'in, İngiltere'nin desteğiyle Yunanistan'a verilmesi,

II. Rusya'nın savaştan çekilmesi,

III. Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi

durumlarından hangileri paylaşımda değişiklik olduğunu gösterir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

7. Demirci Mehmet Efe ve Çerkez Ethem, Batı Anadolu'da Yunanlıların ilerlemesinin kısmen engellenmesinde, TBMM'nin kurulması ve ayaklanmaların bastırılmasında etkili olmalarına rağmen, daha sonra TBMM'ye karşı ayaklanmışlardır.

Ayaklanmalarının nedeninin aşağıdakilerden hangisi olduğu savunulabilir?

A) Milis güçlerin düzenli orduya bağlanmak istenmesi

B) Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması

C) Damat Ferit'in sadrazamlık görevinden çekilmesi

D) İstiklal Mahkemelerinin kurulması

E) Kuvayımilliye şeflerinden Topal Osman'ın öldürülmesi

8. Kurtuluş Savaşı'nda,

- Sovyet Rusya'nın, Anlaşma Devletlerinin Anadolu'dan yapabilecekleri saldırıya engel olmak için TBMM Hükûmetini tanıması ve desteklemesi,
- Fransa ile Almanya arasında sorun olan Ren Bölgesi konusunda, Almanya'ya yakınlık gösteren İngiltere üzerinde etki yaratmak amacıyla, Fransa'nın TBMM Hükûmetiyle ateşkes imzalaması

gelişmelerinin aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olduğu savunulabilir?

A) Anlaşma Devletlerinin birlikte hareket ettiğinin

B) Aynı rejimde olan devletlerin birbiriyle ilişki içinde olduklarının

C) Devlet çıkarlarının ülke politikalarına yön verdiğinin

D) Güçlü devletlerin, güçsüz devletleri sömürdüğünün

E) TBMM Hükûmetini tüm komşu devletlerin desteklediğinin

9. Lozan barış görüşmelerinin kesilmesi üzerine Ankara'ya dönen İsmet İnönü ve heyeti, Bakanlar Kurulunda Misakımillî'ye uymamakla eleştirilmiş ve suçlanmıştır. Bu durum Meclis çalışmalarını zora sokmuştur. Daha sonra Anlaşma Devletleri ve Türk tarafının isteği üzerine görüşmelerin yeniden başlayacağı düşüncesi güçlenince, milletvekili seçimlerinin yapılmasına karar verilmiştir.

Milletvekili seçimlerinin yapılmasıyla ilgili bu kararın aşağıdakilerden hangisine gerek duyulmasının bir sonucu olduğu savunulabilir?

A) Kabine sistemine geçilmesine

B) Seçim sisteminde değişiklik yapılmasına

C) Mecliste bir muhalefet partisinin kurulmasına

D) Mecliste görüşmelerin uzamasına

E) İç siyaset kargaşasından yararlanılmasının önlenmek istenmesine

Diğer sayfaya geçiniz.

ÖSYM

10. Atatürk, 1 Mart 1922'de TBMM'nin üçüncü toplantısında, "Efendiler, milletimiz çiftçidir. Milletin çiftçilikteki çabasını, çağdaş ekonomik önlemlerle azami haddine ulaştırmalıyız. Köylünün çalışmasının sonuçlarını ve ürünlerini kendi menfaati lehine azami haddine çıkarmak ekonomik siyasetimizin temel ruhudur." demiştir.

Atatürk'ün bu sözlerinin aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilen ilkelerle <u>doğrudan</u> ilgili olduğu savunulabilir?

A) İnkılapçılık – Cumhuriyetçilik

B) Halkçılık – İnkılapçılık

C) Devletçilik – Laiklik

D) Laiklik – Halkçılık

E) Cumhuriyetçilik – Devletçilik

11. Bir başka ulusun diliyle konuşanlar, giderek o ulus gibi düşünürler.

Yukarıda verilen yargı ile aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Ulusal dillerin okunduğu gibi yazılması gerektiğine

B) Uluslararası ilişkilerde farklı dillerin güçlük yarattığına

C) Dilin ulusal bilincin gelişmesinde başlıca etken olduğuna

D) Ulusal dillerde yabancı sözcüklerin kullanılması gerektiğine

E) Ulusların uygarlık dünyasına katkıda bulunduklarına

12. Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'nda 1939 yılında İngiltere ve Fransa ile ittifak, 1941 yılında Almanya ile dostluk antlaşması imzalamıştır.

Yalnız bu bilgiyle, Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı'ndaki bu tutumunun,

I. savaşın değişen koşullarına göre hareket ettiği,

II. savaş dışı kalmaya çalıştığı,

III. Milletler Cemiyetine üye olduğu

durumlarından hangilerini gösterdiği savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

13. Yüzyıllar öncesinde ilkel araçlarla dar alanlarda olan çatışmalar, bugün son derece karmaşık silah ve araçlarla geniş alanlarda ortaya çıkan, kapsamı geniş savaşlara dönüşmüştür.

Buna göre,

I. çatışmaların sorun olması,

II. sivil savunmanın önem kazanması,

III. savaş alanına ulaşımın kolaylaşması

durumlarının hangilerinde, bilim ve tekniğin gelişmesinin etkisi olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

Diğer sayfaya geçiniz.

ÖSYM

14. X ve Y noktaları aynı meridyen üzerinde olmalarına karşın yaz mevsiminde, Y kentinde Güneş X kentinden daha önce batmaktadır.

Bu durumun oluşum nedeniyle aşağıdakilerden hangisinin oluşum nedeni aynı <u>değildir</u>?

A) Aydınlanma çemberinin yıl içinde yer değiştirmesi

B) Yerin, ekseni etrafındaki dönüşünün batıdan doğuya doğru olması

C) Kuzey Yarım Küre'de yaz mevsimi yaşanırken, Güney Yarım Küre'de kış mevsiminin yaşanması

D) Yeryüzündeki bir noktaya güneş ışınlarının düşme açısının yıl içinde değişmesi

E) Gündüz süresinin yıl içinde değişmesi

15.

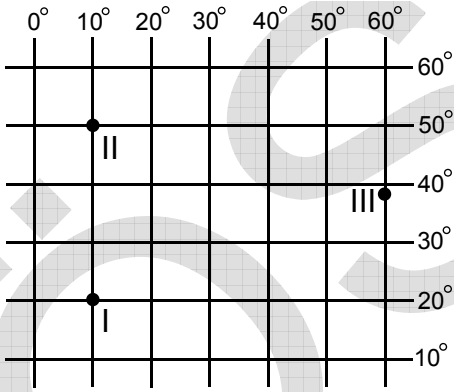

Türkiye'nin coğrafi koordinatları göz önüne alındığında, yukarıda numaralarla gösterilen merkezlerden hareket eden uçakların Türkiye'ye ulaşabilmeleri için hangi yönü izlemeleri gerekmektedir?

	I	II	III
A)	Doğu	Kuzeydoğu	Kuzey
B)	Kuzeydoğu	Doğu	Kuzeybatı
C)	Kuzey	Batı	Güneydoğu
D)	Batı	Doğu	Kuzeybatı
E)	Kuzeydoğu	Güneydoğu	Batı

16. "Dün Ankara'da hava sıcaklığı mevsim normallerinin altına düştü. Kuzeybatıdan esen orta şiddetteki rüzgâr sıcaklığın daha da düşük hissedilmesine neden olurken aralıksız yağan yağmur birçok semtte su baskınına yol açtı."

Yukarıda verilen herhangi bir güne ait meteoroloji bültenine göre, Ankara'da belirtilen günle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Gün boyunca alçak basıncın etkili olduğuna

B) Sıcaklık değerlerinin 0 °C'nin altına düştüğüne

C) Ocak ayına ait bir gün olduğuna

D) Yağışın konveksiyonel olduğuna

E) Bağıl nemin düşük olduğuna

17. Orman üst sınırını sıcaklığın yetersizliği ve yükselti belirler.

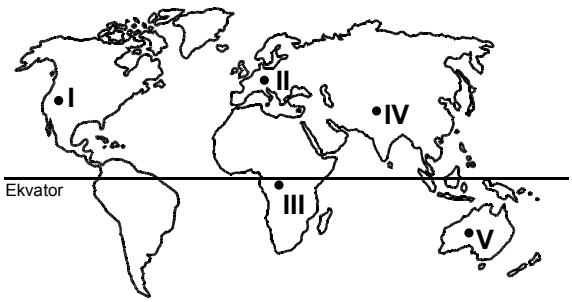

Buna göre, haritadaki numaralanmış yerlerin hangisinde orman üst sınırının <u>en yüksek</u> olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Diğer sayfaya geçiniz.

18. Bir grup coğrafyacı mayıs ayında Ankara'dan yola çıkarak, üç gün süren araştırma gezisi sonunda Konya üzerinden Antalya'ya ulaşmışlardır.

Yolculuk boyunca ve yolculuk sonundaki gözlemlerle ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yapılamaz?

A) Tuz Gölü çevresindeki toprakların bir kısmında ekim yapılmadığı

B) Akdeniz'e yaklaştıkça bozkırın yerini orman örtüsünün ve makinin aldığı

C) Güneye gidildikçe geceyle gündüz arasındaki sıcaklık farkının azaldığı

D) Dağlık alanlarda rüzgâr erozyonunun oluşturduğu biriktirme şekillerinin yaygın olduğu

E) Torosların güneyine geçildiğinde arpa, buğday tarlalarının yerini sebze ve meyve bahçelerinin aldığı

19. Orhan: Hafta sonu Sinop'taki Hamsilos Koyu'nu gezdik. Rehberimiz burasının IV. Jeolojik Zaman'daki buzullaşmaların etkisiyle oluştuğunu ve Türkiye'nin tek fiyordu olduğunu söyledi.

Yeliz: Rehberiniz bir hata yapmış olmalı. Çünkü, ----

Yeliz, aşağıdakilerden hangisini söylerse Orhan'a doğru bilgi vermiş olur?

A) IV. Jeolojik Zaman'ın hiçbir döneminde buzullaşma olayı etkili olmamıştır.

B) Hamsilos Koyu, dalga aşındırması ile oluşmuştur.

C) fiyortları oluşturan kuvvet, buzullaşma değildir.

D) Hamsilos Koyu'nun oluşmasında gelgit olayları etkili olmuştur.

E) Anadolu'da buzullar deniz seviyesine inemediğinden bu koy fiyort değildir.

20. Kırsal yerleşmeler fiziki çevre, ekonomik etkinlikler ve nüfus bakımından çeşitli özelliklere sahiptir. Kırsal yerleşmelerin büyüklüğüne, kuruluş yerine, sürekliliğine ve dokusuna göre sınıflandırılması bu özellikler göz önüne alınarak yapılır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'deki kırsal yerleşmelerin ortak özelliği olduğu söylenemez?

A) Sürekliliğinin geçim kaynaklarının türüne bağlı olması

B) Yapı malzemesi olarak kerpiç kullanılması

C) Kaynakların belli sayıda nüfusu besleyebilmesi

D) Gereksinimlerin önemli bir kısmının yerel üretimden karşılanması

E) Yerleşme şeklinde doğal koşulların etkili olması

ÖSYM

Diğer sayfaya geçiniz.

21. - 22. SORULARI AŞAĞIDAKİ PARÇAYA GÖRE CEVAPLAYINIZ.

Tarımla uğraşan bir çiftçiyim. Küçükbaş hayvancılık ve tahıl tarımı başlıca ekonomik etkinliklerimizdendir. Yaşadığım yörenin, Türkiye'nin tahıl tarımında önemli bir yeri vardır. Her ne kadar gübre ve kaliteli tohum kullanıp rahat bir şekilde makineli tarım yapma olanağına sahip olsak da üretimde yıldan yıla dalgalanmalar görülür.

21. Bu parçaya göre, çiftçinin aşağıdaki yerlerden hangisinde yaşadığı söylenebilir?

A) Muş Ovası
B) Menteşe Yöresi
C) Konya Ovası
D) Göller Yöresi
E) Çarşamba Ovası

22. Bu parçada sözü edilen yerde, tahıl üretiminin yıllar arasında dalgalanmalar göstermesi aşağıdakilerden hangisine kanıt olabilir?

A) Doğa koşullarına bağımlılığın devam ettiğine
B) Farklı tarım ürünlerinin yetiştirildiğine
C) Nadas alanlarının giderek daraldığına
D) Tarım alanlarının yerleşmeye açıldığına
E) Tarımla uğraşan kişi sayısının azaldığına

23. Yeryüzünde doğal, beşerî ve ekonomik yönden birbirine benzer ya da farklı yerlerin olması çeşitli özelliklere göre bölgelerin oluşturulabilmesini sağlamıştır. Bu özelliklerdeki değişme bölge sınırlarının da değişmesine neden olmaktadır.

Buna göre, belli özelliklere dayanarak oluşturulan aşağıdaki bölgelerden hangisinin sınırlarında zamanla değişme olması <u>beklenmez</u>?

A) Tarım bölgeleri
B) Askerî bölgeler
C) Turizm bölgeleri
D) İklim bölgeleri
E) Maden bölgeleri

Diğer sayfaya geçiniz.

ÖSYM

24. Dünyanın başlangıcı, sonu ve niçin var olduğuna ilişkin sorular hep merak uyandırır. Heidegger, bu türden sorulara ilişkin genel fikirlerin ve bunların tarihinin ayrıca bunlardan kaynaklanan başka şeylerin belirtilmesinde felsefe sözcüğünün kullanılmasını olanaksız kılmıştır. Bunun da Heidegger'in felsefeye en temel katkısı olduğu söylenebilir.

Bu parçaya göre Heidegger'in felsefe sözcüğünün kullanılmasını istemediği alan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Etik

B) Metafizik

C) Estetik

D) Bilim felsefesi

E) Bilgi kuramı

25. Bilgiler yalnızca var olma mücadelesinde kullandığımız araçlar olduğundan, doğru olmaları için uymaları gereken nesnel gerçeklik diye bir şey yoktur.

Bu parça "bilgi kuramı"**nın hangi temel sorusuna yanıt niteliğindedir?**

A) Doğru bilginin ölçütü nedir?

B) Duyu bilgisine güvenilir mi?

C) Akıl her şeyi bilebilir mi?

D) Neyi bilebiliriz?

E) Bilgi doğuştan mıdır?

26. Modern dünyamızda tek bir bilim felsefesi var: modern bilimlerin felsefesi. Buna bilimin kendi kendisinin yorumu veya bilimin bilimsel kurumlar tarafından yapılan yorumu da diyebiliriz. Bilim, bilimin hem davalı hem davacı hem de yargıç olduğu bir mahkemede yargılanmaktadır. Neyin bilim olduğuna bu mahkemede karar verilmekte, bu mahkemeden geçiş izni alamayan her unsur bilim dünyasından kovulmaktadır. Böyle bakıldığında bütün bilgi türlerini yargılayabilecek adil mahkeme bulmak güç gibi görünüyor.

Bu parçada sözü edilen güçlüğün nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yeniliklere açık olmama

B) Olumsuz eleştirilere karşı koyma

C) Bilgileri sorgulamada yine bilimin ölçütlerini kullanma

D) Ön yargılardan kurtulamama

E) Bilimin gelişme sürecini tamamladığını düşünme

27. Bilimin ilk ve son şeyler hakkındaki soruları yanıtlayamayacağını kabul edersek, ki etmek zorundayız, bu durumda bile bilimin yanıtlayabileceği sorular için bilinen veya düşünülebilecek hiçbir sınır yoktur. Çünkü bilim, ancak bilimciler gerçeğin ne olabileceği konusunda hayal etme gücünü veya dürtüsünü yitirdikleri zaman sona erer.

Aşağıdaki yargılardan hangisi bu parça için "karşı tez" **oluşturur?**

A) Mutlak kesinlik hiçbir zaman bilinemez.

B) Bilimin geliştiği dönemde felsefeye gerek yoktur.

C) Hayal etme gücünün sınırı yoktur.

D) Bilinebilecek her şey biliniyor yeni bir şey aramak gereksizdir.

E) Bilgiler arttıkça bilinebilir şeyler de orantılı olarak artar.

Diğer sayfaya geçiniz.

ÖSYM

28. Çiçek açmış bir erik ağacının önünde duruyoruz ve ağaç da karşımızda. Ağaç oradayken ve biz onun karşısında durduğumuzda, ağaç ve biz, karşılıklı bulunuyoruz. Birbirimize göre, karşılıklı konumumuz içinde varız. Demek ki bu karşılaşmada söz konusu olan şey kafamızın içinde uçuşan tasarımlar değil.

Bu parça aşağıdakilerden hangisinin varlıkla ilgili görüşlerine örnek oluşturur?

A) Rasyonalizm

B) Septisizm

C) Realizm

D) Nominalizm

E) Nihilizm

29. Ahlak felsefesinde nesnelcilikte, değerlerin dış dünyada, onlara ilişkin kavrayışımızdan ayrı ve bağımsız olarak var olduğu ve bunların insan tarafından bilinebileceği ileri sürülür. Değerlerin ahlaki yargıları ve eylemleri belirleyen ilkeler olarak kullanılmak durumunda olduğu ve nesnelerle eylemlerin, kendilerinde insandan bağımsız olarak var olan bir nitelikten dolayı iyi ya da değerli olduğu savunulur.

Bu parçaya göre bir eylemin "iyi ya da değerli" **olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?**

A) Kişiye yarar sağlamasıyla

B) Evrensel ahlak yasasına uygun olmasıyla

C) Kişinin özgür iradesine bağlı olmasıyla

D) Özgürlüğün sorumluluk gerektirdiği düşüncesine uygun olmasıyla

E) Kişinin, öyle davranmasının ödevi olduğunu düşünmesiyle

30. Bir resim, düşünülerek bulunmaz, bizzat ele alınmadan kurgulanmaz. Bir insanın düşüncelerinin değişmesi gibi, bir resim de yapılırken sürekli değişir. Ve hatta bittiğinde bile, ona bakanların bilinç durumlarıyla bağlantılı olarak değişmeye devam eder. Günden güne ve yaşamın bize dayattığı değişimlere katlanarak… Bir canlı gibi resmin de kendine özgü bir yaşamı vardır. Aslında bu çok doğal, resim ona bakan insan aracılığıyla yaşar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Resim alımlayıcıya göre şekillenir.

B) Sanat ürünü olmuş bitmiş bir yapıda değildir.

C) Sanatçının yapmayı düşündüğüyle yaptığı aynı değildir.

D) Sanat ürününün varlığı alımlayanın olmasına bağlıdır.

E) Sanat yapıtı olmadan sanattan söz edilemez.

SOSYAL BİLİMLER–1 TESTİ BİTTİ.

ÖSYM